

Електронний каталог: on-line

*Тетяна Павленко,
зав. відділом інформаційних технологій і
комп'ютерного забезпечення*

Сьогодні Наукова бібліотека університету пропонує близько 1 млн. документів різних типів і видів для інформаційного забезпечення навчально-педагогічного процесу та науково-дослідної роботи.

Знайомство з бібліотекою і багатствами її інформаційних ресурсів можливо за допомогою бібліотечних каталогів. Бібліотечний каталог – це мозок і пам'ять бібліотеки, путівник, посередник між документом і користувачем.

Система бібліотечних каталогів є однією з головних складових довідково-бібліографічного апарату. Щоб багатства бібліотеки стали доступними для читачів, необхідна хороша організація цієї системи.

Довідково-бібліографічний апарат Наукової бібліотеки ХНМУ налічує 11 каталогів (у т. ч. алфавітний, предметний, систематичний) та велику кількість тематичних картотек, які змістовно розкривають склад фонду. Створення бібліотечних каталогів – область бібліотечної практики, що динамічно розвивається.

На даний час довідково-бібліографічний апарат складається не тільки з традиційних карткових каталогів і картотек з загальною кількістю більше 2 млн. карток, а включає також електронний каталог (ЕК). Вирішальна перевага ЕК полягає в тому, що він об'єднує функції всіх каталогів і дозволяє вести пошук того чи іншого документа по різних параметрах за основним принципом «одноразове введення інформації і багаторазове її використання».

ЕК формується в бібліотеці з 1991 року і в цілому має більше 145 тис. записів. З 2009 р. ЕК ведеться в автоматизованій бібліотечно-інформаційній системі ИРБИС, яка має пошуковий тезаурус предметних рубрик з медицини MeSH.

ЕК відображає відомості про всі типи і види видань незалежно від їх цільового і читацького призначення, мови публікації, періодичності і характеру інформації: книгах, брошурах, дисертаціях, авторефератах дисертацій, періодичних виданнях, аудіовізуальних і електронних документах, а також статтях з періодичних видань. ЕК розкриває склад і зміст фонду рукописних, друкованих, аудіовізуальних, електронних документів українською, російською і іншими

мовами, і служить для забезпечення вільного доступу до інформаційних ресурсів бібліотеки і реалізації багатоаспектного пошуку.

Сьогодні доступ до ЕК здійснюється on-line через посилання на бібліотечній сторінці Web-сайту університету і надається з будь-якого автоматизованого робочого місця підключеного до мережі Інтернет в бібліотеці чи інтернет-кафе, на кафедрі університету чи лікарні, вдома чи у гуртожитку. Щоб пошук інформації був ефективним, наводяться правила складання запиту.

Користувачеві пропонується декілька видів пошуку і перелік пошукових категорій (ключові слова, автор, заголовок, рік видання і т. д.). Користувач може управляти результатами пошуку – сортувати, роздруковувати, шукати в знайденому. ЕК надає користувачеві можливість переглядати повнотекстові документи – журнали ХНМУ (Медицина сьогодні і завтра, Експериментальна і клінічна медицина, Харківська хірургічна школа), автореферати, захищені на базі університету, а також надає доступ до віддалених ресурсів Інтернет.

Відомості про документ з'являються у момент створення бібліографічного запису і стають доступними для користувача в режимі реального часу. Однією з особливостей ЕК є інформація про кожен конкретний екземпляр видання, його місцезнаходження і статус. На даному етапі ЕК бібліотеки поповнюється не тільки записами на поточні надходження документів, але і за минулі роки – так зване ретровведення документів.

Таким чином, ЕК це зручний інструмент і засіб навігації в інформаційному просторі бібліотеки, доступний цілодобово. ЕК не тільки скорочує час у процесі пошуку інформації, а й дозволяє студенту та науковцю швидко орієнтуватися і знаходити потрібні документи.